

Zikir

Gönderen Kadir Hatipoglu - Haziran 01 2023 01:00:00

Kalpler ancak Allah'ı anarak huzura erişir.” [1][1] Kur’an, insanlara yol gösterme ve onları Allah'a kulluğa ça­ğırma gayesiyle gelmiştir. İnsanları, kendi icat ettikleri her türlü sahte ilahlara esir olmaktan kurtarıp Allah'ın nizamına ulaştmaya yönelik olan bu ulvi gaye, "Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. " anlamındaki لا إِلهَ
إِلاَّ
اللَّه umdesine dayanır. Bu umdenin gönülde inanç, duygular ve hareketlerde ibadet, günlük yaşayışta da nizam olarak tatbik edilmesi, insanın haya­tında tamamen Allah'a yönelmesiyle mümkündür. Böyelce in­san, hayatının her anında Allah'ı hatırlayıp O'na itaat eden bir varlık haline gelir. Öyleyse insanın Allah'a itaat etme ve kul olma yolunda yürüyebilmesi için, atması gereken ilk adım zi­kirdir. [2][4] Kelimenin Aslı, Manaları ve Tanımı Sözükte, anma, hatırlama, öğüt, bir şeyi akılda tutma ve bilinç düzeyine çıkarma [3][5] gibi anlamlar taşıyan zikir kelimesi, [4][6] ayrıca namaz, Kur’an, onur ve şeref gibi manalara da gelir. [5][7] Bu kelimenin zitti, unutmak ve hatırlanmadan çıkarmak anlamına gelen nisyandır. [6][8] Dini bir terim olarak zikir, "Allah'ın güzel isimlerini anmak, O'nun ilahi hükümelerini hayatın her anında hatırlanmadan çıkarmamak ve davranışları bu hükümlere göre yapmaktadır." Şeklinde ta­rif edilmiştir. Görüldüğü gibi zikir kelimesi, imanın onuruna ve mutluluğuna ermek için, akılda tutulması ve yapılması gereken her şeyi ifade etmektedir. Bu yüzden zikir, yalnızca dille yapı­lan evraddan ibaret değildir; ayrıca o, kalbe inen ve hayatı inti­kal eden ihlâslı bir eylemdir. Bu tespitler, bize zikrin çeşitlerini hatırlatmaktadır. [7][9] Zikrin Çeşitleri Ayet ve hadislerin işaretiyile, zikrin üç çesidinin var olduğu qörüür.

 Bunların ilki, dil ile zikirdir. Bu, Allah'ı güzel isimle­riyle anıp O'nun teşbih etmek, kitabını okumak ve O'na yalvar­mak şeklinde yapılan zikirdir. İkincisi de, kalp ile zikirdir. Bu zikir, gönülden Allah'ı an­maktır. Zikrin bu çeşidi, Allah'ın varlığını gösteren delilleri dü­şünmek, O'nun tekliflerini, emir ve yasaklarını tefekkür ederek kalbi her türlü şüphelerden arındırmak ve yaratıkların yaratılış sırlarını temaşa etmekle olur. Üçüncüsü ise, bedeni zikirdir. Bu, bedenin azalarının her bi­rini memur bulundukları vazifelerle meşgul edip men olunduk­ları şeylerden uzaklaştırmaktır. [8][10] Görüldüğü gibi zikirden mak­sat, Allah'a itaat ve kulluktur. Hem de bütün itaatleri kapsayıp her türlü isyanı terk etmeyi gerektiren bir kulluk... Zikrin belirtilen çesitleri, Allah'a gerçek anlamda kulluğu ifade

etmektedir. Çünkü mümin, önce Allah'ı ve O'nun bildirdi­ği hakikatleri kalben tasdik eder, sonra bunları dili ile söyleyip bütün hayatını bu hakikatlere uygun olarak sürdüür. Nitekim,

اَلَّذِينَ
يَذْكُرُونَ
اللهَ
قِيَامًا
وَقُعُودًا
وَعَلَى
جُنُوبِهِمْ
وَيَتَفَكَّ
85;ُونَ فِى
خَلْقِ
السَّمَوَات
16; وَاْلاَرْضِ
رَبَّنَا مَا
خَلَقَْ
هَذَا
بَاطِلاً
سُبْحَانَكَ
فَقِنَا
عَذَابَ
النَّارِ “Onlar ki ayakta dururken, otururken ve uyumak için yanları üzerine uzandıklarında Allah'ı anar, göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde incedeninceye düşünürler. "Ey Rabb'imiz! Sen bunla­rın hiçbirini anlamsız ve amaçsız yaratmadın. Sen yücelikte sı­nırsızsını! Bizi ateşin azabından koru!" derler. [9][11] anlamındaki ayette Allah'ı zikrederler buyruğu, "dilin"; ayakta, oturarak ve yanları üzerine uzanarak buyruğu, "organların"; göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler buyruğu ise, "kalp ve aklın" kulluguña işaret etmektedir. [10][12] Dernek ki zikir, Allah'ı sevip an­mak, O'nu hatırlanın, dinini de hayattan çıkarmadan yaşamaktır. [11][13] Zikrin Fazileti İbn Kayyım der ki: Zikir, Allah'ı sevip an­mak, O'nu hatırlanın, dinini de hayattan çıkarmadan yaşamaktır. Bu belge kendisine verilen, O'na ulaşır; verilmeyen ise O'ndan uzaklaştırılır, mahrum bırakılır. Zikir, mümin kalplerin azlığıdır. Müminler ne zaman zikirden ayrılr uzaklaşırsa, bedenleri kalplerin kabristanına dönüşür. Zikir, müminlerin ülkelerini imar edip bayındır hale getirir. Müminler ne zaman zikri ihmäl ederse, yaşıdıkları ülkeler harabeye dönüşür. Zikir, müminlerin yol kesicilerle savaştıkları sağlam silahıt; yolun sıcak alevini söndürdükleri sudur; hastalıklarının ilacıdır. Onu terk ettikleri an, kalp hastalıkları tekrar nükseder. Zikir, amaca ulaştıran sebeptir; müminlerle gayrı çok iyi bilen yüce yaratıcı arasındaki bağ ve ilişkidir. Şair der ki: Hastalandığımızda, Sen'in zikrinle tedavi oluruz Ama bazen zikri terk edince, yine hastalanırız. Müminler, başlarına gelen afetleri zikirle savar ve sıkıntılarını onunla giderirler. Musibetlerin ağırlığı zikirle hafifler. Belalar üzerlerine gelince, hemen ona sığınırlar; felaketlere uğrayınca, onunla korunurlar. Zikir onlar için içinde serbestçe dolaştıkları cennet bahçesidir; yaptıkları ticaret sonucu elde ettikleri mutluluğun ana sermayesidir. Zikir, üzüntülü kalbi sevindirip mutlu eder; zikredeni zikredilene kavuşturur. Hatta zikredeni zikredilen haline getirir. Kur'an'daki ayetlerde,

فَاذْكُرُون

16;#1609;
#1575;#1614;#1584;#1618;#1603;#1615;#1585;#1618;#1603;#1615;#1605;#1618; #1608;#1614;#1575;#1588;#1618;#1603;#1615;#1585;#1615;#1608;#1575;#1604;#1616;#1609; #1608;#1614;#1604;#1575;#1614;
#1578;#1614;#1603;#1618;#1601;#1615;#1585;#1615;#1608;#1606;#1616;
“Öyleyse beni anın ki ben de sizi anayım; bana şükredin ve be­ni
inkâr etmeyin.” [12][15]
#1610;#1614;#1570;#1575;#1614;#1610;#1617;#1615;#1607;#1614;#1575;
#1575;#1604;#1617;#1614;#1584;#1616;#1610;#1606;#1614;
#1575;#1614;#1605;#1614;#1606;#1615;#1608;#1575;
#1575;#1584;#1618;#1603;#1615;#1585;#1615;#1608;#1575;
#1575;#1604;#1604;#1607;#1614;
#1584;#1616;#1603;#1618;#1585;#1611;#1575;
#1603;#1614;#1579;#1616;#1610;#1585;#1611;#1575; “Ey iman değerine
ermiş olanlar! Allah'ı çokça anın ve
#1608;#1614;#1587;#1614;#1576;#1617;#1616;#1581;#1615;#1608;#1607;#1615; #1576;#1615;#1603;#1618;#1585;#1614;#1577;#1611;
#1608;#1614;#1575;#1614;#1589;#1616;#1610;#1604;#1575;#1611; &nbs;p;Sabah
akşam O 'nun şanını yüceltin.” [13][16]
#1575;#1614;#1604;#1617;#1614;#1584;#1616;#1610;#1606;#1614;
#1575;#1614;#1605;#1614;#1606;#1615;#1608;#1575;
#1608;#1614;#1578;#1614;#1591;#1618;#1605;#1614;#1574;#1616;#1606;#1617;
#1615;
#1602;#1615;#1604;#1615;#1608;#1576;#1615;#1607;#1615;#1605;#1618;
#1576;#1616;#1584;#1616;#1603;#1618;#1585;#1616;
#1575;#1604;#1604;#1607;#1616; #1575;#1614;#1604;#1575;#1614;
#1576;#1616;#1584;#1616;#1603;#1618;#1585;#1616;
#1575;#1604;#1604;#1607;#1616;
#1578;#1614;#1591;#1618;#1605;#1614;#1574;#1616;#1606;#1617;#1615;
#1575;#1604;#1618;#1602;#1615;#1604;#1615;#1608;#1576;#1615; “Onlar
ki inanmışlar ve Allah 'ı anmakla kalpleri huzur ve doyum bul­muştur; çünkü;
kalpler ancak Allah'ı anarak huzura erişir.” [14][17] anlamındaki ilahi buyruklar, zikrin
faziletini ve önemini ifade eden ayetlerden sadece birkaçıdır. Ayrıca, Allah'a kullukta
in­sanlara en iyi örnek olan Peygamber (as), Allah'ı zikretme ko­nusunda da en iyi
rehber olmuştur. Hz. Aİşe'nin, #1603;#1575;#1606;#1614;
#1585;#1587;#1615;#1608;#1604;#1615;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1616;
#1589;#1614;#1604;#1617;#1609; #1575;#1604;#1604;#1607;#1615;
#1593;#1614;#1604;#1614;#1610;#1618;#1607;#1616;
#1608;#1587;#1614;#1604;#1617;#1614;#1605;
#1610;#1584;#1603;#1615;#1585;#1615;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;
#1578;#1614;#1593;#1575;#1604;#1609; #1593;#1604;#1609;
#1603;#1615;#1604;#1617;#1616;
#1571;#1614;#1581;#1610;#1575;#1606;#1616;#1607;#1616; " Resûlullah
sallallahu aleyhi ve sellem Allah Teâlâ’yı her halinde zikrederdi." [15][18]
demesi, onun hayatında zikrin yerine ve önemine yeterince işaret etmektedir. Peygamber
(as) de, #1605;#1614;#1579;#1614;#1604;#1615; #1575;#1604;#1584;#1610;

يَذكُرُ
ربَّهُ
وَالذي لا
يذكُرُهُ ،
مَثَل الحيِّ
والمَيِّتِ &nbs;"
Rabbini zikredenle etmeyenin farkı, diriyle ölünün farkı gibidir [16][19] buyurarak,
zikrin insana ha­yat bahşeden özelliğine; bundan gafil olmanın da olumsuz
neti­cesine dikkat çekmiştir. Gö,üldügü gibi geçen ayet
ve hadisler, sadece sözde kalmayıp davranış olarak Allah'a itaati esas alan zikrin faziletine
işaret etmektedir. [17][20] Zikir, Dil Ve Kalbin İbadetidir Her organizmımızın belirli bir ibadeti vardır.
Zikir de her halükarda dil ve kalbin ibadetidir. Bu yüzden ayakta, otururken ve yatarken
zikretmek ibadettir. Cennet, düz ve verimli bir arazi, zikir de onun tohumu olduğu gibi, harap
olmuş kalpleri imar edip hayat veren de yine zikirdir. Zikir, kalplerin cillası ve temizleyicisidir; hasta
kalplerin ilacıdır. Zikreden, zikre dalıp kendinden geçtikçe, zikredilene olan sevgisi,
O’nu^{nunla} buluşma ve O’nu^{zleme} iştıyakı daha da artar. Zikir dili geçip
tamamen kalbe yerleşince, zikreden her şeyi unutur; Allah onun her şeyini korur. Bu onun
için her şeye bedeldir. Çünkü bu halle kulaklardaki ağırlık gider; dillerdeki
dügüm çözülür; gözlerdeki karanlık perde açilir.
Allah, görenlerin gözlerini ışıkla süslediği gibi zikredenlerin dilini de zikirle
süslemiştir. Bu yüzden zikirden gafil olan dil, görmeyen göz, iştımeyen
kulak ve tutmayan (felçli) el gibidir. Zikir, kul ile Allah arasındaki en büyük
açik kapıdır. Kul onu gaflet ile kapatmadıkça kapı açik kalacaktır. Hasan-i
Basri der ki: Huzuru üç şeyde arayınız: Namazda, zikirde ve Kur’’an okumada.
Eğer bulduysanız ne âlâ… Aksi halde bilin ki, kapı kapalıdır. Şeytan gaflet ehlini
unutkanlıkla (zikirsizlikle) mağlup ettiği gibi kul da şeytanı zikirle ancak mağlup eder. Selefthen bazı
kimseler şöyile söyemişlerdir: Zikir bir kimsenin kalbine tamamen yerleşince, şeytan
kendisine yaklaştığında sara’ya tutulur. Gafil insanın, şeytanın yanaşmasıyla
sara’ya tutulduğu gibi. Şeytan sara’ya tutulunca, öteki şeytanlar başına
toplantır ve: “Buna ne oldu?” derler. Onlara: “Onu, salih bir insan
çarptı” denilir. Salih bir insandan maksat, o kişinin yaptığı salih amellerdir. Amellerde
ihlâs ve zikir olmayınca, içinde ruh olmayan beden gibi olurlar. İnsanları Zikirden
Alıkoyan Sebepler Genel olarak iki bölümde ifade edebileceğimiz bu sebeplerin ilki,
zikir yolunun açik düşmanı olan şeytandır. Şeytanın hedefi, birtakım
kötülüklerle veya değişik taktiklerle müminlere Al­lah'ı unutturmak ve
onları Allah yolundan saptırmaktır.

يَآاَيُّهَا
الَّذِينَ
اَمَنُوا
اِنَّمَا
الْخَمْرُ
وَالْمَيْسِرُ
وَاْلاَنْصَاُ
وَاْلاَنْصَاُ
وَاْلاَزْلاٌ
مِنْ عَمَلِ

الشَّيْطَانِ
فَاجْتَنِبُوهُ
لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ Ey
iman edenler! Sarhoşluk veren her şey, şans oyunları, putperestçe uygulamaların
tümü ve şans-talih okları çekmek, her türlü tahmine dayanan şans
oyunu oynamak ve bunlara göre hareket etmek, şeytan işi ve iğrenç
kötülüklerden başka bir şey değildir. O halde onlardan kaçının ki,
mutluluğa eresiniz.

اِنَّمَا
يُرِيدُ
الشَّيْطَانُ
اَنْ يُوقِعَ
بَيْنَكُمُ
الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَا
ءَ فِى
الْخَمْرِ
وَالْمَيْسِرِ
وَيَصُدَّكُِ
اللهِ وَعَنِ
الصَّلوَةِ
فَهَلْ
اَنْتُمْ
مُنْتَهُونَ

Şeytan, sarhoşluk verici şeyler ve şans-talih oyunları ile aranıza sadece düşmanlık ve nefret
sokmaya ve sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alikoymaya çalışır. O halde artık
tüm bu kötülükler ne zaman son vereceksiniz? [18][21]

&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs;&nbs; Diğeri de insanların
mal, evlat ve şöhret gibi kendilerine göre üstün saydıkları pek çok
varlıkların cazibesine kapılarak Allah'ı ta­nımaz ve anmaz hale gelmeleridir. İnsan hayatının
ana gayesi­nin "Allah'a kulluk" olduğunu mensuplarına öğreten İslam, helal ve temiz
olan dünya nimetlerinden faydalananmayı yasak­lamamış, ancak onların insanın ana
gayesi olmasını ve Allah'ı unutturacak bir hale getirmelerini doğru bulmamıştır.
يَآاَيُّهَا
الَّذِينَ
اَمَنُوا لاَ
تُلْهِكُمْ
اَمْوَالُكُِ
مْ وَلآ
اَوْلاَدُكُِ
اْ عَنْ ذِكْرِ
اللهِ وَمَنْ

يَفْعَلْ
ذَلِكَ
فَاُولَئِكَ
هُمُ
الْخَاسِرُونَ Ey iman edenler! Mallarınız ve çocuklarınız sizi Allah’i anmak-tan meşgul edip alikoymasın. Kim böyle yaparsa yani dünya ve şeytan kimi Allah’a ibadet ve itaatten alikoyarsa, ziyana uğrayanlar onlardır. [19][22]

&nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; Ne var ki, bu gerçeğin unutulması sonucu, dünya hayatının aldatıcı sü­sü ve menfaatleri, günümüzde pek çok insanın gözünü ve gön­lünü kör etmiş, bu insanlar adeta Allah'ı tanımaz hale gelmiş­lerdir. Allah'ın zikrinden yüz çevirmenin neticesi olarak ortaya çikan bu durum, sahiplerini hızla İslam dışı bir yaşayışa itmek­tedir. [20][23] En Üstün Zikir, "Lâ İlahe İllallah" Zikrin en faziletli olan Lâ İlahe İllallah, İslam'ın hayatı zamıdır. Çağlar boyu gelen ilahi dinlerdeki inancın ana kaidesi olan bu ilke, insana hayatla ilgili her çeşit faaliyyette Allah'ın hükümelerini hatırlatarak O'na yönelmeyi ifade ettiği için, zikrin en üstünüdür. İslam'ın esası olan kelimeyi tevhid, insanı her bakımdan Al­lah'a yönelttiği içindir ki peygamber (as): أَفْضَلُ الذِّكرِ : لا إله إلاَّ الَّه "Zikrin en faziletli, Lâ İlahe İllallah'tır." [21][24] buyurmuştur. Çünkü Allah'ın dinine tes­lim olup hayatı O'nun nizamına uyarak kulluk etmek, gerçek anlamda Lâ İlahe İllallah demektir. Bu da, Peygamber (as)'in: مَنْ قَالَ َلا اِلَهَ إلاَّ اللّهَ خَالِصاً مِنْ قَلْبِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ&nbs; "Kim kalbinden gelerek ihlâsla Lâilâhe illallah derse cennete girer." [22][25] hadisinde ifadesini bulan hakiki imandır. Sonuç olarak diyebiliriz ki zikir, İslam'ı hayatı hakim kıl­manın bariz bir hedef olduğunu unutmamaktır. İman ve ihlâs ehlinin ayrılmaz sıfatı olan zikir, mutlak anlamda Allah'a itaat edip O'na isyan etmemektir. Çünkü bir hadiste, "Allah'a itaat eden O'nun zikredendir, Allah'a isyan eden ise, O'nun unutan­dır." buyurulmuştur. [23][26] Demek ki zikir, Allah'ı saygıyla anmanın ve O'nun rızasını kazanmanın, tek kurtuluş yolu olduğunu unutmamaktır. [24][27]

[1][1] Ra'd: 13/28 [2][4] Fahrettin Yıldız, Kur’an Aydınlığında Hayatı Doğru Yaşamak, İşaret Yayıncılığı: 147. [3][5] Bkz. İbn Manzur, Lisanu'l Arab, V, 144-151 [4][6] Zikr kelimesi, z k r kökünütüremiş şeklidir. Bu kök çeşitli kullanım biçîmleyle Kur’an’ın tamamında 292 kez geçer.&nbs; (bkz. M.İsmail İbrahim Mucemu’l elfâzi ve I a 'lami I Kuraniyye, s. 185-186) [5][7] Bkz. Ankebut: 29/45; Kalem: 68/51; Enbiya: 21/10 [6][8] Bkz. Kurtubi. el-Câmi li ahkâmi’l Kuran, 1, 331 [7][9] Fahrettin Yıldız, Kur’an Aydınlığında Hayatı Doğru Yaşamak, İşaret Yayıncılığı: 147-148. [8][10] Bkz. Râzi. et-Tefsiru’l Kebir, s.ii

143-144 [9][11] Al-i İmran: 3/191 [10][12] Bkz. Râzi. age, IX, 135-136 [11][13] Fahrettin Yıldız, Kur’an Aydınılığında Hayatı Doğru Yaşamak, İşaret Yayınları: 148-149. [12][15] Bakara: 2/152 [13][16] Ahzab: 33/41-42 [14][17] Ra'd: 13/28 [15][18] Bkz. Kurtubi. age. IV, 310 [16][19] Bkz. Ahmed ez-Zebidi. Tecrid Tercemesi, XII, 353 [17][20] Fahrettin Yıldız, Kur’an Aydınılığında Hayatı Doğru Yaşamak, İşaret Yayınları: 149-150. [18][21] Bkz. Maide: 5/90-91 vb. [19][22] Bkz. Münafikûn, 63/ 9: Nûr: 24/3 7 vb. [20][23] Fahrettin Yıldız, Kur’an Aydınılığında Hayatı Doğru Yaşamak, İşaret Yayınları: 149-150. [21][24] Bkz. Nevevi. Riyazu 's Salihin Tercemesi, III, 39 [22][25] İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları:6/518 [23][26] Bkz. Kurtubi. age, IV, 171 [24][27] Fahrettin Yıldız, Kur’an Aydınılığında Hayatı Doğru Yaşamak, İşaret Yayınları: 150.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)